

Het Revu Interview met zakenman Maurice de Hond

Door Robert Vuijsje / Fotografie: Paul Levitton

Wanneer besloot u internet-tycoon te worden? “Zo heb ik nooit over mezelf gedacht. Ik raakte al vrij vroeg in internet geïnteresseerd, begin 1995, en zag direct de grote zakelijke mogelijkheden. Tussen 1995 en 1998 werkte ik bij Wegener, verantwoordelijk was voor internet en IT. Begin 1998 konden ze voor vier ton een aandeel van 30% in Ilse krijgen. Dat hebben ze niet gedaan. Toen dacht ik: als niemand anders het wil, waarom doe ik het zelf niet? En eind 1998 is toen Newconomy gestart.”

Wat is er misgegaan? “Ik ben altijd erg kansgericht, wanneer ik mogelijkheden zie, wil ik ze grijpen. Kijkend naar het buitenland zag ik de mogelijkheid om in Nederland hetzelfde te doen als daar al succesvol aan het gebeuren was. Midden jaren negentig waren in Amerika veel nieuwe bedrijven ontstaan, rond de introductie van het world wide web. Voor dat soort bedrijven, waaronder Yahoo, kwam snel en veel geld beschikbaar. Eerst van Venture Capitalists, daarna via een gang naar de beurs. Ze kregen allemaal een steeds hogere waarde, door het hoge verwachtingspatroon. Ons grote voorbeeld, CMGI, was begin 2000 meer dan duizend keer zoveel waard als zes jaar daarvoor. . Bedrijven als America Online, met een winst in 2000 van meer dan 3 miljard gulden dat Time Warner overnam, of E-bay dat zelfs nu nog aan de Nasdaq tweederde van de waarde van ABN/Amro vertegenwoordigt. Sinds 1998 gingen dergelijke bedrijven in Duitsland, Zweden en Engeland ook naar de beurs. Maar in Nederland was er nog steeds amper geld voor deze bedrijven beschikbaar. Eind 1998 ben ik toen zelf begonnen, met Newconomy investeerden we in 1999 in 14 bedrijven, waaronder ook Ilse en TIE. In de tweede helft van 1999 ontstond in Nederland eindelijk de wil om te investeren. We werden door banken benaderd om naar de beurs te gaan. Pas in maart 2000 gingen in Nederland voor het eerst drie internetbedrijven naar de beurs, waarvan de middelste Worldonline was. Veel later dus dan in Amerika en een aantal belangrijke Europese landen. Wij gingen in april 2000 naar de beurs. En kort daarna stortte in Amerika de hele internetbeurs in elkaar. Deze klap had direct invloed op alle beurzen en dus ook in Nederland.. Bij de beursgang hadden we aangegeven dat we verwachtten dat, evenals in die andere landen, er nog een tweetal jaren zouden zijn, waarbij deze markt op verwachtingswaarde zou zijn gebaseerd, waarna dan pas de afrekening op basis van winstgevendheid zou komen. Wij dachten dus dat we een paar jaar de tijd zou krijgen om het bedrijf te ontwikkelen, maar die kans hebben we nooit gekregen.”

Had u dat niet kunnen voorzien? U bent bekend als de man van bureau Inter/View, die op televisie de verkiezingsuitslagen altijd kwam voorspellen. Viel deze ontwikkeling niet ook te voorspellen? “Dit vind ik een flauwe vergelijking. Dat zijn toch twee totaal verschillende soorten ontwikkelingen?”

Het zijn allebei ontwikkelingen die zich in de nabije toekomst afspelen.

Verkiezingsonderzoek is gebaseerd op onderzoek naar wat mensen nu denken. En vlak voor een verkiezing is het dus de voorspelling voor de uitslag van de verkiezingen die uiterlijk enkele dagen later plaats vindt. Dat is toch iets heel anders dan een verwachting over de ontwikkeling op de Nasdaq voor twee jaar.”

Heeft u verkeerde beslissingen genomen? “Al ons doen en laten was natuurlijk gebaseerd op dat uitgangspunt. Een veronderstelling die door velen trouwens werd gedeeld, zoals de banken, analisten en beleggers. Met de kennis die we vandaag hebben, is vrijwel iedere handeling verkeerd geweest. Want het hele uitgangspunt was fout. Wij dachten dat we twee jaar de tijd zouden krijgen om het bedrijf zich te laten ontwikkelen, dat onze participaties wat vet op de botten zouden krijgen, vanuit die gedachte handelden we. Maar die hele premisse is

onjuist gebleken.”

U investeerde al het geld direct, zonder iets achter de hand te houden. “We hebben wel wat achter de hand gehouden. Pas na een jaar waren we bij de bodem van de kas. En hadden we dan naar de beurs in april 2000 moeten gaan met de belofte dat we de 150 miljoen gulden anderhalf jaar zouden vasthouden.? Degenen die in ons geïnvesteerd hebben wisten op dat moment precies wat we van plan waren, want dat stond in onze prospectus en hebben we op vele manieren verteld en aangegeven.”Het uitgangspunt van Newconomy was dat in een aantal bedrijven werd geïnvesteerd, waarna werd gekeken welke bedrijven sterk genoeg waren om te overleven. Is dat idee niet een tikkeltje Darwinistisch? “Nee, dat noem ik risicospreiding. De hele zakenwereld is Darwinistisch, dit is alleen nog iets openlijker.”Onder die bedrijven zaten ook Hatchoo, van uw zoon, en Pro Active, van uw vriendin. Was dat een handige zet? “Ik was al betrokken bij die bedrijven voordat Newconomy begon.. Het waren de betere bedrijven die erbij zaten, dus ik wilde de toenmalige investeerders de mogelijkheid geven ook daar, tegen mijn kostprijs, mijn deel van te kopen. Als ik dat niet zou hebben gedaan, hadden ze later gevraagd waarom ik de beste bedrijven voor mezelf hield. Dat wilde ik juist voorkomen. Het was wel merkwaardig geweest wanneer ik in die bedrijven was gestapt nadat ik met Newconomy was begonnen, maar dat was niet de volgorde.”

Denkt u dat het met Newconomy nog goed komt? “Daar doe ik geen uitspraken over, dat vind ik niet netjes.”

Beetje flauw. “Dat zal best, maar ik hou me aan de regels. Ik ben tot nu toe verantwoordelijk geweest en daar leg ik verantwoording voor af. Voor de toekomst zal het huidige bestuur uitspraken doen ”

Hebben internet-bedrijven nog toekomst? “Natuurlijk. Internet is al belangrijk en wordt steeds belangrijker. Internet-bedrijven hebben juist de toekomst, want in feite zullen over tien jaar alle bedrijven internet-bedrijven zijn. Maar ja, dat is een kwestie van definitie.”

Alleen met uw internet-bedrijf wilde het niet lukken. “Dit vind ik zó kinderachtig van je. Ik leg het toch net uit? We hadden pech met de timing. In de zakenwereld heb je te maken met het mode-effect van bepaalde markten. Eerst waren internetbedrijven hot, nu is het juist het tegenovergestelde. Dit is niet het moment om het eindoordeel uit te spreken over internet-bedrijven. Dat zou hetzelfde zijn als in 1932 het definitieve oordeel vellen over autofabrikanten. De internetmarkt bestaat pas zes jaar. Ook de PC markt kende eind van de tachtiger jaren een dergelijke periode van depressie ”

Is dat de enige reden dat het mislukte, een mode-effect? “Het andere probleem is dat in Nederland in de top van de politiek en het bedrijfsleven heel weinig mensen zitten die affiniteit hebben met technologie. We hebben een enorm gebrek aan kennis over wat in het buitenland gebeurt met name op het gebied van technologie. Wat dat betreft is Nederland heel conservatief. Dat is merkwaardig, omdat we door de eeuwen heen altijd erg ondernemend zijn geweest en bij nieuwe handelsontwikkelingen direct vooraan stonden. .”

Hoe beoordeelt u, terugkijkend, uw rol bij Newconomy? “I. Ik heb leiding gegeven aan een bedrijf dat zich niet zo heeft ontwikkeld als we hadden gedacht, en gehoopt. Dat reken ik mezelf aan, ik was verantwoordelijk. Maar dat is wel het kenmerk van ondernemerschap. Het kan lukken en mislukken.”

Hoe voelt u zich nu? “Het afgelopen jaar heb ik vijf of zes fases doorlopen. Diverse gevoelens lopen door elkaar heen. Het grote breekpunt was de schorsing door de raad van commissarissen. Met een soort hakbijl zetten ze me op non-actief. Toen voelde ik me machteloos en boos. Ik zag dat het fout ging, maar kon er niets aan doen. De commissarissen hadden niets achter de hand. Geen plan en geen financiers. Alleen een man die van buiten kwam en een oplossing moest zoeken: Scholtes. Hij kwam blijkbaar alleen als hij de baas werd, dus moest ik weg. Terwijl het natuurlijk veel beter was geweest als we samen aan de slag zouden gaan. Na zeven weken zei Scholtes dat hij er ook niet uit kwam, en ging weer

weg. Toen stond ik er in feite helemaal in mijn eentje voor, terwijl alles wat opgebouwd was, alle contacten, het hele netwerk, verdwenen was. Dat was de moeilijkste tijd. Ik wist dat het juist mijn grote kracht is om onder moeilijke omstandigheden te werken, maar die kans kreeg ik in feite door het optreden van de Raad van Commissarissen in feite niet. Vervolgens mocht ik in maart terugkomen en lukte me het in feite vrijwel in m'n eentje om het voortbestaan van het bedrijf in ieder geval tot medio 2003 te garanderen. . Maar ik moest toen ook met bloedend hart toezien hoe bepaalde bedrijven van ons niet meer te redden waren, terwijl ze dat in feite wel hadden verdiend. En nu voel ik me gelaten, berustend. Ik weet dat de beslissing van mijn vertrek onvermijdelijk was.”

U heeft in uw leven het nodige meegemaakt. Uw ouders hebben Auschwitz overleefd, uw eerste vrouw is overleden, een pasgeboren kind heeft het niet gehaald. Is het dan makkelijker om een zakelijke mislukking te relativiseren? “Deze zaken zijn natuurlijk van een andere orde. Maar natuurlijk lig ik minder snel wakker van Newconomy. De gezondheid van mijn familie is vele malen belangrijker.”

Is Newconomy het eerste waar u aan denkt wanneer u 's ochtends wakker wordt? “Nee hoor, dat ligt nu achter me..”

Wat gaat u nu dan doen? “Ik neem even de ruimte om te kijken wat in de komende maanden op me afkomt.”

Wilt u binnen de internet-zakenwereld blijven? “Dat denk ik wel. Daar ligt mijn expertise, en ondanks de beursinstorting zal het blijven, groeien en bloeien, en het wordt een steeds dominantere factor in de toekomst..”

Wilt u niet weer iets met politiek doen? “Ik ben nog steeds een zeer geïnteresseerde volger.”
Waarom gaat u niet de politiek in, iedereen kan tegenwoordig toch zomaar politicus worden? “Ik ben dicht genoeg bij de politiek en politici geweest, om te weten dat het absoluut niet bij me past. ”

Hoe beoordeelt u de kansen van Leefbaar Nederland en Pim Fortuyn bij de verkiezingen van volgend jaar? “Wanneer ze de krachten bundelen, kunnen ze een behoorlijke impact hebben. Leefbaar Nederland kan die ingedutte politiek best even wakker schudden, en veel van de ideeën van Pim Fortuyn, zoals beschreven in zijn boeken, zullen naar mijn stellige overtuiging veel mensen aanspreken. Voor mij geldt dat trouwens ook.”

Klinkt dat niet merkwaardig uit een linkse mond als de uwe? “De hele terminologie ‘links en rechts’ bestaat in feite al tien, twintig jaar niet meer. Als VVD en PvdA acht jaar in feite probleemloos kunnen regeren dan kunnen we toch niet meer stellen dat die tegenstelling nog bestaat. Het zijn ouderwetse begrippen, die niets meer met de werkelijkheid anno 2001 te maken heeft. Bovendien moeten we een onderscheid maken tussen enerzijds de mens Pim Fortuyn en zijn uitstraling en anderzijds zijn denkbeelden. Hij is helemaal niet zo conservatief als veel mensen denken. Lees maar eens wat hij schrijft. .”

U heeft geen hoge pet op van de Nederlandse politiek? “In Nederland bestaat een cultuur alsof we alles zo goed hebben geregeld, terwijl dat helemaal niet zo is. We hebben met elkaar afgesproken dat het geregeld is, dus dan is het zo. Het zijn allemaal rituele dansen in Den Haag, maar de werkelijkheid is anders. Wanneer het een keer misgaat, zoals in Volendam of in Enschede, blijkt dat het helemaal niet zo goed geregeld is als we doen voorkomen. Maar dat wordt allemaal bedekt door het poldermodel.”

Wat is momenteel het grootste politieke probleem? “Gebrek aan toekomst visie. Ik vind de UMTS-veiling daar een uitstekend voorbeeld van. Daarmee komt een techniek beschikbaar waardoor iedereen goedkoop en snel mobiel kan internetten, waardoor we voor het internetten niet meer met kabeltjes aan telefoons hoeven verbonden te zijn. Maar wat gebeurt dan: In plaats van dat snel te laten aanleggen met steun van de overheid a la de Betuwelijn gaan we een veiling organiseren, waarbij de telecombedrijven als het ware 6 miljard belasting vooraf moeten betalen. En wie zal dat dan op den duur weer moeten betalen, in de prijs die ervoor

gevraagd wordt, de gebruikers, dus de Nederlandse burgers. En door die 6 miljard belasting zullen met name de armere Nederlanders geen of veel later toegang tot deze nieuwe technologie krijgen. Daaruit spreekt zó'n gebrek aan visie. We wilden toch naar een kennismaatschappij toe gaan. Waarom betalen we dan als Nederlandse overheid 10 miljard voor de Betuwelijn en eisen we van degenen die UMTS willen exploiteren 6 miljard vooraf. De rijkere kinderen krijgen in de toegang gemakkelijker toegang tot internet dan de armere. Dat mag niet gebeuren. In Zweden hebben ze dit echt veel beter begrepen."

Hoe komt het dat u ieder onderwerp terugredeneert tot internet? "Dat doe ik niet. Internet wordt gewoon bepalend in de moderne maatschappij. Dus bij vrijwel ieder onderwerp steekt het wel op de een of andere manier de kop op. Zo staat ennis voor iedereen ter beschikking. Althans voor iedereen die ermee weet om te gaan."

Het is toch niet een eerste levensbehoefte? Eten en een dak boven het hoofd zijn toch belangrijker dan toegang tot internet? "Als je het zo definieert is het inderdaad geen eerste levensbehoefte, maar dat is dan heel veel niet, wat we ook doen en belangrijk vinden. Maar ICT is de laatste jaren in heel snel tempo een grote rol gaan spelen in ons leven. Wanneer tegenwoordig in de meeste bedrijven de computers zouden uitvallen, kunnen alle werknemers direct naar huis. Wanneer we ineens een lange tijd niet meer kunnen e-mailen of SMS-en, zal er een grote ontwrichting ontstaan. Terwijl we tien jaar geleden niet eens wisten dat het bestond. Bovendien is een overheid toch niet uitsluitend verantwoordelijk voor eten en een huis? Ik kom uit een arme familie, ik heb altijd mensen gekend die moesten sappelen. Mijn vader verkocht als twaalfjarige fruit op het Waterlooplein. Dit is de vertaalslag die ik maak vanuit mijn linkse, socialistische achtergrond. Alle kinderen van nu moeten dezelfde toekomstmogelijkheden krijgen en dat betekent dus internet in het onderwijs, laptops voor twaalfjarigen en vrijwel gratis internettoegang thuis, dus ook UMTS."

En voor die toekomstmogelijkheden staat internet centraal? "Ik blijf het maar uitleggen, want weinigen lijken het te begrijpen. De hele schoolstructuur moet gaan veranderen. Veel van de dingen die we op school vroeger uit ons hoofd moesten leren - dat hoeft niet meer. Je zult in de toekomst namelijk overal en altijd internet tot je beschikking hebben en alle kennis is up-to-date beschikbaar. Het onderwijs zal veel meer om internet heen dienen te worden ingericht."

Dat gaat een beetje ver. Vroeger was het ook allemaal in boeken op te zoeken, maar dat betekende niet dat leerlingen geen parate kennis hoefden te hebben. "Maar nu kan het veel sneller en in de toekomst overal. Het zal veel meer op basis van het principe "just-in-time" gaan. Pas als ik het nodig heb heb ik het te weten. Het hele onderwijssysteem gaat uit van het beeld van de wereld die ouderen, boven de 50 of zo, hebben. Er hebben zulke ingrijpende veranderingen plaatsgevonden dat in feite het hele systeem achterhaald is. Het is niet beter of slechter dan vroeger, het is anders. Ik begrijp niet dat jongeren accepteren dat ze nog volgens die ouderwetse maatstaf worden onderwezen. Ze hebben er weinig aan, met het oog op de toekomst. Ik zeg wel eens gekscherend: Thuis kom je als kind in contact met de wereld zoals die vandaag is, met televisie, PC's, internet en Nintendo, en dan ga je naar school en dan zie je hoe het vroeger was. Mijn zoon studeerde in 1995 economie, maar hij vond dat hij op de universiteit zijn tijd aan het verdoen was. Daar zat hij met honderden mensen in een collegezaal, terwijl een professor met een krijtje op een bord wat dingen stond uit te leggen. Mijn zoon vond dat hij stil stond in zijn ontwikkeling door op die manier zijn tijd door te brengen. Hij wilde liever thuis achter z'n computer aan zijn internetbedrijf werken. Na drie maanden hield hij op met studeren."

En u vond dat goed? "Ik moedigde het aan. Hij kon zijn tijd beter besteden dan op die wijze op de universiteit. Ik begrijp niet dat andere mensen niet onderkennen wat de grote problemen zijn in ons onderwijssysteem." Waarom maakt u zich zo druk over dit soort zaken? "Ik vind

het belangrijk dat er goed onderwijs wordt gegeven, en dat alle kinderen de mogelijkheid krijgen om daarvan gebruik te maken.”

Hoe komt u toch aan al die meningen? U hoeft maar iets te worden gevraagd en u heeft er direct een uitgesproken mening over paraat. Bent u altijd zo geweest? “Ik denk gewoon veel na over bepaalde zaken. En als jij het me vraagt, geef ik je antwoord.”

Wat doet u met al die meningen? “Ik geef vaak lezingen, of ik schrijf een boek, zoals in 1995 over mijn verwachtingen over Internet, of ik geef een interview.”

Newconomy was niet de eerste keer dat u een beoordelingsfout heeft gemaakt. Bij de verkiezingen van 1986 voorspelde u een verkeerde winnaar en voor het millennium riep u iedereen op tot hamsteren. Wat zijn de overeenkomsten? “Niets. Ik vind dit weer zó een flauwe vergelijking. Bij die verkiezingen in 1986 heb ik bij het CDA er inderdaad vijf procent naast gezeten, dat kan een keer gebeuren. Daar staat tegenover dat ik acht keer de verkiezingen vrij goed heb voorspeld. En met het millennium heb ik enkele dagen voor nieuwjaar alleen desgevraagd gezegd: wat is er tegen een beetje hamsteren? De ministerraad had immers al oefeningen gedaan met een schuilkelder en twintig miljard uitgegeven, dus het leek me logisch dat burgers zich ook enigszins op de mogelijke gebeurtenissen gingen voorbereiden door een aantal zaken extra in huis te nemen. . Ik vond het heel paternalistisch dat ze zichzelf wel erop voorbereidden, maar tegen de burgers zeiden dat ze zich niet druk hoefden te maken. In de USA en Nieuw Zeeland bij voorbeeld was dat echt heel anders.”

Uiteindelijk is er ook niets gebeurd. “Inderdaad, maar dat was mijn punt niet. Daardoor werd in de media direct weer geroepen: ha ha, kijk die De Hond eens ernaast zitten. Ik had weleens willen zien wat er was gebeurd als zich wél problemen hadden voorgedaan, en dat heel ver kunnen gaan, met winkels die zowel op 1 als 2 januari gesloten waren. Dan was de overheid ongekend hard aangepakt, zoals na Volendam en Enschede. Maar dat was niet wat in de media werd opgepakt. Het is allemaal zo gemakkelijk.”

Had u zelf ook gehamsterd? “Ik had wat extra dingen in huis gehaald. Maar het water was eind januari op, en de batterijen een half jaar later.”

U heeft overal een mening over en weet altijd hoe het beter moet, maar de belangrijkste zaak waarvoor u het laatste jaar verantwoordelijk was, is mislukt. “Ik heb ook genoeg dingen gedaan in het verleden die wel gelukt zijn. Nu heb ik iets geprobeerd dat mislukt is. Dat wist ik van tevoren, dat risico is er, zo zit de zakenwereld in elkaar. Maar ik heb niets verkeerd gedaan. Ik heb hard gewerkt en de investeerders eerlijk gezegd wat ik ging doen. Nu kan ik nog altijd mezelf in de spiegel aankijken.”

Maar vanwaar al die meningen? “Ik zeg het niet alleen, maar ik probeer het ook. Zoals mijn vader altijd zegt “Wie bang is krijgt ook klappen”.”